

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

збережуть); *Look before you leap* (Спершу подивися, а потім вже стрибай); *Don't cross the bridges before you come to them* (Не створюй собі труднощі) [4].

Серед прислів'їв є також складнопідрядні речення з підрядними реченнями часу, що вводяться сполучником *when*, наприклад: *When guns speak it is too late to argue* (Коли заговорили гармати, вже пізно сперечатися); *When the cats away, the mice will play* (Без kota мишам роздоля) [4].

Також розглядалися питальні речення, які досить рідко зустрічаються в англомовних прислів'ях: *What can you expect from a hog but a grunt?* (Що можна чекати від свині, окрім хрюкання?); *When Adam delved and Eve span who was then a gentleman?* (Коли навіть Адам та Єва мають гріхи, хто ж тоді безгрішний?) [4]. Розгляд структурних типів прислів'їв дає змогу констатувати, що їм характерні майже всі типи речень.

1. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка /А. В. Кунин //Опыт систематизированного описания; Международные отношения. – М., 1972. – 289 с.
2. Овсянко О. Л. Структурно-семантичні модифікації англомовних прислів'їв у художньому та публіцистичному дискурсах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. Л. Овсянко. – Запоріжжя., 2017. – 21 с.
3. Комаров А. С. *The Concentrated Wisdom of the Race*. Пословицы английского языка и их русские аналоги: учеб. пособие / А. С. Комаров. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 112 с.
4. Васильева Л. В. Краткость – душа остроумия. Английские пословицы, поговорки, крылатые выражения / Л. В. Васильева. – М. : Просвещение, 2006. – 350 с.

ТЕКСТИ МАЛОЇ ФОРМИ В НАУКОВІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Біх А. Є, студ. гр. ПРМ-62

Овсянко О. Л., асистент СумДУ

Людство завжди намагалося віднайти відповідь на одне з фундаментальних питань – про появу мови та її розвиток. Більшість дослідників схилиються до думки, що неможливо з'ясувати виникнення у первісних людей потреби у комунікації.

Мова – це система знаків, що виникла на певному етапі розвитку людства та має соціальне призначення. Мовлення – це мовна діяльність, що фокусується на виконанні певного комунікативного завдання. Текст являється одиницею як мови, так і мовлення [1].

Вивчення текстів малої форми (ТМФ) неодноразово ставало предметом всебічного дослідження як українських, так і зарубіжних учених (І. К. Кобякова, Г. А. Левінтон, Л. С. Піхтовнікова, Г. Л. Пермяков, В. О. Самохіна, Л. І. Тараненко, Г. В. Чуланова, С. О. Швачко та ін.).

Грунтовне дослідженні ТМФ є потенційно важливим для подальшого розвитку лінгвістики, тому актуальним є вивчення та висвітлення їх особливостей.

Об'єктом дослідження є тексти малої форми, а предметом – їх структурно-функціональні ознаки. Мета наукової роботи полягає у встановленні найтипівіших ознак ТМФ. Поставлена мета передбачає реалізацію таких завдань, як: узагальнення наукових підходів щодо специфіки ТМФ та виокремлення базових ознак досліджуваних міні-текстів.

Складність терміна «текст» зумовлена тим, що сам він має амбівалентність дефініцій:

- 1) це будь-яке висловлення, що включає в себе одне чи декілька речень, що виражають закінчений смисл у своїй сукупності;
- 2) це закінчений мовленнєвий твір (повість, стаття, вірш), або частини обраного твору (розділи, абзаци, стовпчики).

Наразі, у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційних технологій з «гігабайтами» різноманітної інформації, ТМФ набирають популярності. Для них характерні такі ознаки: невеликий обсяг, лаконізм, інформаційна насиченість, компресія мовних засобів. Також тексти малої форми володіють рисами відокремленості, інтертекстуальності, спеціальної прагматичної функціональності, семантичної, формальної та змістовної функціональності, визначеності теми та її завершеності [2].

Згідно з дослідженнями С. О. Швачко, до типових належать тексти завершені, дискретні, повні, неповні, інформативні, серйозної та несерйозної тональності [3, с. 6]. Нетипові тексти є малими за формою та мають такі ознаки: широкий спектр соціальних і несоціальних призначень; інформативність / неінформативність; практичність / непрактичність; банальність / вагомність; семантичність /

несемантичність; комунікативність / некомунікативність; гра словом / досвідом, пізнавальність / емоційність [3, с. 11].

У дослідженні Л. І. Тараненко встановлено, що до фольклорних творів малої форми належать тексти легенд, міфів, казок, байок, притч, прислів'їв, загадок, повір'їв, скоромовок, заговорів, анекдотів тощо, а також тексти фольклорних жанрів поетичної та музичної природи (балади, частівки, лічилки), а також тексти, що не існують самостійно без мовленнєвого контексту (приказки, погрози, прокляття, ритуальні заклики), обсяг яких не перевищує 2 000 слів [4, с. 133]. Науковець пропонує виокремлювати тексти духовно-ідеологічної (легенди, балади, міфи), культурно-побутової (приказки, прислів'я, повір'я, казки) та креативно-повчальної (загадки, анекдоти, байки, притчі) спрямованості [4, с. 74].

Кожному з видів фольклорних текстів малої форми виділене окреме місце в систематизації жанрів ТМФ, проте ця галузь не є достатньо розвиненою, потребує подальших досліджень та ґрунтовнішої систематизації елементів народної творчості малого формату.

1. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – 4-е изд., стер. / И. Р. Гальперин. – М. : КомКнига, 2006. – 144 с.
2. Чернявская В. Е. Лингвистика текста : Поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность. – Учеб. пособие. / В. Е. Чернявская. – М. : Либроком, 2009. – 248 с.
3. Лінгвокогнітивні аспекти малих текстів : монографія / [С. О. Швачко, Т. О. Анохіна, С. В. Баранова та ін.] ; за ред. проф. С. О. Швачко. – Суми : Вид-во СумДУ, 2008. – 178 с.
4. Тараненко Л. І. Просодичні засоби актуалізації англійських фольклорних текстів малої форми (експериментально-фонетичне дослідження) : дис.... д-ра філол. наук : 10.02.04 / Лариса Іванівна Тараненко. – К., 2016. – 661 с.